

Светски ден на здравјето, 7 април, 2020

Медицинските сестри, техничарите и акушерките ни
помагаат да живееме во посреќен и поздрав свет!
ДА ГИ ПОЧИТУВАМЕ, ЦЕНИМЕ И ПОДДРЖУВАМЕ!

**Институт за медицина на трудот на РСМ,
СЗО Колаборативен центар,
Скопје, Р.С. Македонија**

Медицински сестри и акушерки и здравствениот систем

- Медицинските сестри и акушерки имаат централна улога во спроведувањето на здравствената заштита на населението- промоција, превенција, третман и рехабилитација на населението, особено во подрачјата со големи здравствени потреби, каде може да бидат единствени здравствени работници на фронт линијата за сочувување на здравјето на луѓето.
- Здравствените предизвици, како што се здравјето на мајките и децата, заразните болести (HIV/AIDS, туберкулоза и др.), незаразните болести, вклучително и менталното здравје, ургентните болести, одговор на катастрофи, епидемии, како и безбедноста на пациентите, го ставаат јакнењето на здравствената работна сила високо во националните здравствени агенди.

Глобализација и работна сила во здравството- ефекти

Промени, проблеми, дилеми

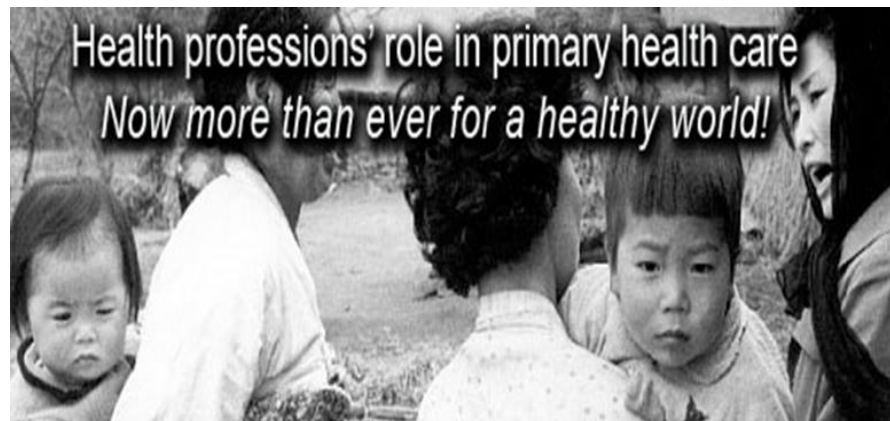
- Работни услови и здравствени услуги - *актуелни брзи промени*
- Нови знаења, нови методи, нови технологии - *многу високи барања за реализација на работните задачи*
- Промена на економските услови во општеството, намалување на фондовите, конкуренција - *губиток на работа, приватизација, реструктурирање, реорганизација на работа следено со негативни финансиски ефекти*
- Промена на општествено-социјалните услови - *миграција и напуштање на работните места, ниска општествена поддршка, помала контрола на работата, несигурност, нови ризици*

Улогата на здравствените професионалци во примарната здравствена заштита

Сега повеќе од било кога за здрав свет!

Медицинските сестри и акушерки чинат 50% од вкупниот број на здравствени работници во светот. Од вкупно 43.5 милиони здравствени работници, се проценува дека 20.7 милиони се медицински сестри и акушерки. Околу 50% од земјите членки на СЗО известуваат дека имаат помалку од 3 сестри и акушерки на 1000 жители.

(2017 Global Health Observatory)

Од архивата на Светска здравствена организација, 1958

СЗО клучни документи:

- The Global Strategy on Human Resources for Health: Workforce 2030
- The Global strategic directions for strengthening nursing and midwifery 2016–2020

Стратешки одговор на СЗО за развој на сестринството како една од приоритетните цели

Република Северна Македонија
Министерство за здравство

Околу 7.500 медицински сестри, техничари, стоматолошки сестри и акушерки во Р.С. Македонија се главен столб на националниот здравствен систем— заслужуваат почит и поддршка од сите граѓани на оваа земја.

ЗДРАВЈЕ ЗА СИТЕ МЕЃУНАРОДЕН ДЕН НА СЕСТРИТЕ

5. Мај 2019
МЕЃУНАРОДЕН
ДЕН НА
АКУШЕРКИТЕ

Акушерки:
бранители
на женските
права

МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ се достапни 24/7 во сите витални ситуации - од раѓање до смрт, при итна или хронична нега

МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ се темел за квалитетна, достапна и пристапна нега

МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ спасуваат животи и го подобруваат здравјето и добросостојбата

Професионални ризици на работно место медицинска сестра и акушерка

- **Физички фактори:** микроклима, светлина, бучава, зрачења
- **Механички фактори:** остри предмети, инструменти, игли, запаливи и експлозивни супстанции, електрични апарати
- **Хемиски фактори:** анестетици, цитостатици и други лекови, стерилизирачки агенси и дезинфициенси
- **Биолошки штетности:** микроорганизми, латекс
- **Психолошки и организациски фактори:** замор, сменска и ноќна работа, стрес, мобинг, насилство
- **Ергономски фактори:** заморно држење на телото, кревање товар, повторувани движења,

Последици:

професионални болести, болести поврзани со работа, повреди

Податоци од истражувањата за професионални ризици кај медицинските сестри во Р.С.Македонија

„Специфични професионални ризици кај здравствените работници- инфективни и психосоцијални агенци“, Проект бр. 40116101/0. Скопје: МОН; 2004- главни идентификувани стресогени фактори кај околу **60 % здр.работници се ниско вреднување, мали можности за професионално напредување, недостатоци во организација на работата.**

Improving quality and safety in the hospital: The link between organizational culture, burnout, and quality of care, 2009-2014

“Linkages between workplace stressors and quality of care from health professionals' perspective - Macedonian experience”_Br J Health Psychol.,2014 - **факторите кои генерираат стрес кај здравствените работници го намалуваат квалитетот на услугите кај пациентите**

“Професионална експозиција на хепатитис Б и хепатитис Ц вирус и биолошки маркери на вирусната инфекција кај медицинските сестри” (магистерски труд, 2009)- **кај 81% испитаници се регистрирани убодни повреди со игли, а кај 25,9%, позитивни Anti-HBc-At.**

“Насилство на работа кај здравствените работници–медицински сестри со посебен осврт на мед.сестри од геријатриска и палијативна здравствена заштита”, Vox Medici, 2016 – **над 60% од испитуваните медицински сестри на актуелното работно место најчесто имале искуство со навреда или закана од страна на пациент и/или негов придружник**

“Surgical Nurses, Stress at Work and Burnout Syndrome” GOHNET Special. Geneva: WHO; 2007 - **емоционални промени кај 50% од иследуваните медицински сестри од хируршка дејност**

Извор: Институт за медицина на трудот на РСМ, СЗО Колаборативен центар,

Глобални стратешки насоки за јакнење на сестринството и акушерството 2016-2020

Тематски подрачја на Стратегијата:

- Обезбедување на едуцирани, компетентни и мотивирани медицински сестри и акушерки во ефективни и соодветни здравствени системи на сите нивоа;
- Оптимизирање на развојот на политиките, ефективно лидерство, управување и раководење;
- Зголемување на капацитетите и потенцијалите на медицинските сестри и акушерки преку партнерските соработки, образование и континуиран професионален развој;
- Мобилизирање на политичката волја за вложување во изградба на ефикасен развој на сестринството базирано на докази.

7 април 2020- Светски ден на здравјето ја слави работата на медицинските сестри и акушерки

- 7 април 2020- ден кога се слави работата на медицинските сестри, техничари и акушерки и се потсетуваат светските лидери на важна улога која ја играат чувајќи го здравјето на луѓето ширум светот
- Тие се на првите борбени линии против COVID-19, трудејќи се да обезбедат висок квалитет на третман и грижа на пациентите со почит и дигнитет, водејќи дијалог во заедницата, справувајќи се со различни дилеми, прашања и проблеми во врска со здравјето
- Овој ден ја означува Меѓународната година на медицинските сестри и акушерки, обележувајќи го актуелниот статус на сестрите ширум светот со препораки за зајакнување на сестринската работна сила

#SupportNursesAndMidwives

#COVID19

Long hours, fatigue & even workplace safety concerns make nurses lives even harder in **COVID-19**.

Stand up and
support them

Долго работно време, замор и грижата за безбедноста на работното место го прават животот на сестрите уште потежок со Covid19

СТАНЕТЕ И ПОДДРЖЕТЕ ГИ!

#SupportNursesAndMidwives

#COVID19

Nurses, midwives and all health workers
are on the **COVID-19** frontline

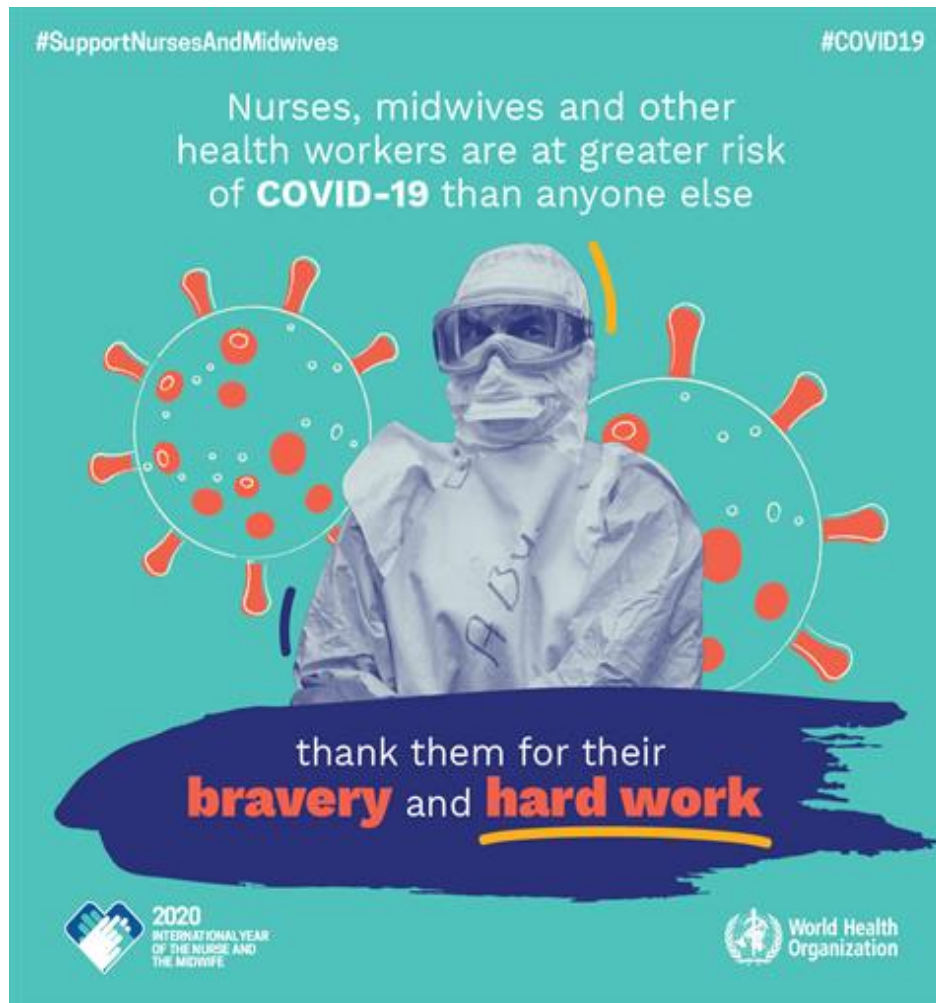

Help them do their jobs
by following
public health advice

Медицински сестри, акушерки и сите здравствени работници се на фронт линија со Covid19

**ПОМОГНЕТЕ ИМ ВО НИВНАТА РАБОТА СЛЕДЕЈЌИ ГИ ЈАВНО
ЗДРАВСТВЕНИТЕ СОВЕТИ!**

Медицински сестри, акушерки и сите здравствени работници се со поголем ризик од Covid19 од било кој друг

ЗАБЛАГОДАРЕТЕ ИМ СЕ ЗА НИВНАТА ХРАБРОСТ И ТЕШКАТА РАБОТА!

#SupportNursesAndMidwives

#COVID19

Show solidarity with nurses, midwives
and other health workers

Stay at Home

2020
INTERNATIONAL YEAR
OF THE NURSE AND
THE MIDWIFE

World Health
Organization

Покажи солидарност со медицинските сестри, акушерки и сите други
здравствени работници

ОСТАНИ ДОМА!

**Да дадеме заедничка поддршка на
светскиот ден на здравјето 2020:**

**Да обезбедиме медицинските сестри
и акушерки да бидат доволно силни
да можат да пружат здравствена
заштита на секој и секаде каде што е
тоа потребно!**

